

Ik was naar dit stadje verhuisd met mijn man. Eind mei had hij te horen gekregen dat hij werd overgeplaatst en zijn nieuwe kantoor bevond zich nog wel binnen dezelfde provincie, maar dan vrij dicht tegen de grens aan, op het platteland. De ouders van mijn man woonden in diezelfde streek en daarom belde hij mijn schoonmoeder op om te vragen of zij geen geschikte woonplek voor ons wist. ‘Hm, als jullie nu eens naast ons kwamen wonen?’ ‘Naast jullie?’ ‘Wij hebben toch dat huis dat we verhuren? Dat staat sinds kort leeg.’ De stem van mijn schoonmoeder klonk zo hard dat ook ik haar kon verstaan. Stond er naast zijn ouderlijk huis een huurwoning? Dat was het eerste wat ik daarvan hoorde.

‘Het is juist vrijgekomen, in april. Er woonde een gezin van vier. De vader heeft hard zijn best gedaan voor een eigen huis en daarom zijn ze vertrokken. Bij het afscheid brachten ze ons een prachtige doos mandarijntjes. Het waren fijne mensen. Ken jij hen niet, Muneaki? Kato heetten ze, hun jongste had zo’n krullenbol.’ ‘Nee, niet dat ik me herinner.’

Op het blaadje papier op tafel schreef ik: VRIJ-

STAAND? en liet dat zien aan mijn man. Hij knikte, pakte de pen en schreef: TWEE VERDIEPINGEN. Mijn schoonmoeder bleef babbelen. ‘In elk geval, nu staat het leeg en we hebben het vastgoedkantoor gevraagd een nieuwe huurder te zoeken, maar blijkbaar zijn er nog geen kandidaten. Als jullie er komen wonen neem ik morgen vlug contact op en laat ik de advertentie weghalen. Kom je?’ ‘De huur is laag daar, neem ik aan?’ Mijn man klonk opgewekt. ‘Ja, natuurlijk, het is hier het platteland. Tweeënvijftigduizend yen. Kom je?’ Van bij het vaste telefoontoestel vroeg mijn man me met zijn ogen: wat doen we? Was deze timing geen geschenk uit de hemel? Het was een buitenkans. Ik knikte. Het was veel goedkoper dan de krappe flat in de stad die we nu huurden en we konden wonen in een vrijstaand huis met twee verdiepingen. ‘Ja, we doen het. Als het maar vijftigduizend en zoveel is, is het een stuk minder dan nu en...’ ‘Wat zeg je toch? Huur hoeft helemaal niet.’ ‘Hè?’ ‘Nee, nergens voor nodig. Spaar dat geld maar, voor jullie toekomst. Ach ja, je hebt nog wel de taks, dus louter voor de vorm zullen we wellicht een regeling moeten treffen, maar eigenlijk hoeven we niets, oké? Dat zou toch stom zijn, geld uitwisselen binnen hetzelfde gezin? Onze lening ervoor is al afbetaald, en in nieuwe staat is het ook niet meer.’ Wat doen we? vroeg mijn man nogmaals met zijn ogen, maar ik kon er moeilijk bezwaar tegen maken. Ik kon niet anders dan dankbaar zijn. Alleen, bij mijn sporadische bezoeken moest ik die huurwoning zeker hebben gezien, en toch kon ik me absoluut niet herin-

neren hoe groot ze was, welke kleur de buitenmuren hadden, wat voor tuin er was. Betekende dit dat het huis me niet was opgevallen omdat het niet overdreven riant en evenmin bijzonder schamel was? Aan de andere kant: in feite kon ik me ook niet duidelijk voor de geest halen hoe het ouderlijk huis van mijn man er in detail uitzag. Op het dak lagen zonnepanelen, ja, en in de tuin stonden bomen van de een of andere soort, maar verder dan zulke fragmentarische beelden kwam ik niet.

‘Er is ook een parkeerplaats, toch?’ ‘Ja, al is het maar voor één auto. Hier kun je niet zonder auto, weet je.’ ‘Naar mijn werk zou het geen halfuur rijden zijn... Ja, dat zou prima uitkomen. Vind je het echt goed dat we er gratis wonen?’ ‘Zoals ik zei: hoe het met het papierwerk zit weet ik niet. Maar we hoeven echt niets. Stel dat ik tweeënvijftigduizend yen van jou ontvang, wat moet ik daarmee? Oké, dan zeg ik het morgen tegen de makelaar.’ ‘Het helpt ons, echt waar. Asahi stopt met haar baan, dus dat we de huur uitsparen is een geweldige meevaller.’ ‘O? Stopt Asa?’ De stem van mijn schoonmoeder werd iets zachter. Toch was ze nog glashelder hoorbaar. ‘Tja, als we verhuizen is het voor Asahi te ver.’ ‘Dat is ook waar. Waarom kom jij alleen hier dan niet wonen? Het zou sneu zijn als ze stopt.’ Mijn man keek me aan. Ik schudde mijn hoofd. Waarom zouden we voor een baan als de mijne speciaal apart moeten wonen? Ik was niet vast in dienst, en het loon was hoe dan ook niet bijster hoog. Je kon het gerust laag noemen. Mijn

man knikte me toe zonder iets te zeggen. ‘Dat gaat toch niet, apart wonen?’ antwoordde hij vervolgens aan mijn schoonmoeder. ‘Jullie zijn nog jong, hè,’ zei die, en ik hoorde haar even lachen. Of we nog zo jong waren liet ik in het midden, en pasgetrouwd waren we nu ook weer niet. Was voor mijn schoonmoeder werk dan zo belangrijk dat je moest overwegen apart te gaan wonen als je vanwege de overplaatsing van je man anders zelf je baan diende op te geven? Dat vond ik op zich wel achtbaar. Ik vond het zelfs benijdenswaardig. Op de plek waar zij altijd had gewerkt zou ze volgend jaar, of was het over twee jaar, de pensioenleeftijd bereiken. Ook toen ze was bevallen van mijn man had ze niet meer dan een halfjaar of zo verlof genomen, had ik gehoord. Hun financiële situatie zou niet van dien aard zijn dat zij per se behoefde te werken. Mijn schoonmoeder hield dus van die baan, of ze hield van werken op zich, nam ik aan. Ik deed geen werk waarvoor ik mezelf zo wilde opofferen. Het was voor mij niet echt afzien, maar voldoening schonk het me evenmin. Ik had nooit moeilijkheden ervaren die me op mijn tanden deden bijten en ik had me nooit in de zevende hemel gevoeld. Vaak vond ik het wel druk en lastig en stelde ik me vragen bij het karige loon, en daardoor was ik ook best moe, maar ik was niet de enige in die situatie, toch? Mijn werk kon net zo goed door iemand anders worden gedaan, en ik was niet jong of wereldvreemd genoeg om daar misnoegd over te zijn.

Mijn man legde de hoorn neer en keerde zich met

een lach op zijn gezicht naar mij. ‘Je hebt het gehoord, hè? En? Naast mijn ouders, vind je dat niet erg?’ ‘Erg? Hoezo?’ ‘Nou ja, schoondochter, schoonmoeder, je weet wel.’ Bij het horen van die woorden schoot ik ongewild bijna in de lach. Het soort emoties dat er doorgaans mee werd geassocieerd had ik tegenover mijn schoonmoeder nooit gekoesterd. Niet dat ik haar een buitengewone, perfecte vrouw vond, maar het was zonder twijfel makkelijker om goede punten op te noemen dan slechte. Ze was vrolijk van aard, behulpzaam, rechte doorzee, vlijtig, noem maar op. Als ik met haar onder één dak moest wonen zou ik allerlei bedenkingen hebben, maar als het gewoon als buur was zag ik geen reden om te weigeren. ‘Nee hoor, ik vind het echt een meevaller. Ik weet niet eens of ik wel een volgende baan kan vinden, en gratis huur, daar kun je alleen maar dankbaar voor zijn.’ ‘Ja, toch?’ Met dat tevreden lachje nog altijd om zijn mond haalde mijn man zijn mobiel tevoorschijn en begon zijn vingers te bewegen. ‘Vind jij dat zelf niet erg, naast je ouders?’ Ook met *O-bon* of Nieuwjaar stond hij niet te springen om naar zijn ouderlijk huis terug te keren, hoewel het in dezelfde provincie was. Mijn ouders woonden verder weg en soms zagen we ons verplicht aan hen voorrang te geven, maar ook als dat niet zo was, waren er jaren dat hij een reisplande of een ander excuus vond om niet naar de zijne te hoeven gaan. ‘Nee, niet bepaald. Hoe zal ik het zeggen, misschien is het de leeftijd, maar ik vind het zelfs een beetje een geruststelling, eigenlijk.’ ‘Een

geruststelling?’ Mijn man keek naar zijn mobiel en grijnsde even, waarna hij mij een blik toewierp. Anders dan ik had hij veel vrienden. Wellicht deed hij met zijn druk bewegende vingertoppen aan iemand verslag over de stand van zaken. WE MOESTEN VERHUIZEN, EN NU GAAN WE NAAST MIJN OUDERS WONEN, MET GRATIS HUUR! ... ‘Nou ja, opa is oud en mijn ma en pa hebben ook al een zekere leeftijd. Naast hen wonen zou me ergens geruststellen...’ ‘Hm.’ Ik zette het geluid van de tv, dat ik tijdens het telefoontje had uitgeschakeld, weer aan. Opeens spatte een lachsalvo van het scherm, zodat ik het volume verlaagde. Op een grasvlakte ergens, duidelijk niet in Japan, renden halfnaakte mannen met een bruine huid in het rond, een enorm dier achterna. Hun gezicht en borst waren beschilderd of getatoeëerd met witte en gele patronen. Het dier, een stuk vee blijkbaar, had een soort touw om zijn enkel, waarvan het uiteinde los wapperde. Tussen de mannen had zich een Japanse komiek gemengd, met een strooien rokje om zijn erg witte en nogal vette lijf. De bruine mensen droegen allemaal een stoffen korte broek. ‘Maar apart wonen, nee.’ ‘Zeg, denkt ze dat ik ook vast in dienst ben?’ ‘Nee, ik veronderstel dat ze het weet...’ De vingertoppen van mijn man bewogen nu nog vlugger. Er was een tijd dat ik wilde weten wat hij in een mail schreef of online invulde, maar nu interesseerde me dat niet meer zo. Zolang het geen misdrijf betrof, of seksuele excessen, had ik geen zin om telkens weer uit te vissen wat hij tegen mij onbekende vrienden zei of in chatgroepen schreef.

‘Dat is waar ook, heb je op je werk al gezegd dat je ermee stopt?’ ‘Ja, vandaag.’ ‘Wilden ze je op andere gedachten brengen?’ ‘Helemaal niet.’ Ik lachte zuur. Zonder het getokkel op zijn mobiel te onderbreken boog mijn man zijn hoofd opzij. ‘Ze beulen je zo af en dat is het dan?’ zei hij. ‘Dat is het dan, ja. Als contractwerker dien je nu eenmaal alleen om druk weg te nemen bij de rest. Maar als we daarnaartoe verhuizen wachten me alleen nog deeltijdbaantjes, neem ik aan. Ik word dit jaar al dertig. Eén keer in mijn leven was ik toch graag vast in dienst geweest.’ ‘Nu de huur gratis is, is er toch geen haast om die volgende baan te zoeken?’ ‘O nee?’ In een poging om het dier te vangen viel de komiek voorover, zodat hij onder de modder kwam te zitten. Mijn man sloeg even zijn ogen op naar het scherm en zei lachend: ‘Wat een sukkel.’ Ik lachte ook. Onze verhuizing stond gepland voor twee weken later.

‘Dat meen je niet, ga je weg, Matsuura? Waarom?’ De collega die ik er in de toiletten over had aangesproken, ook een contractwerker, zette grote ogen op. Tegen haar voorhoofd plakte vloeipapier. ‘Mijn man wordt overgeplaatst en daarom verhuizen we...’ ‘Dat meen je niet, waarnaartoe?’ ‘Het blijft binnen de provincie, maar meer naar het noorden, te ver om elke dag heen en weer te gaan. Het is allemaal nogal plotseling, ik weet het.’ ‘Vandaar dus... Wat fijn voor je. Of mag ik dat niet zeggen?’ Ze gooide het vloeipapier in de vuilnisbak en slaakte een overdreven zucht. Dit was

een drukke periode voor het bedrijf, en uitgerekend nu was de ene na de andere vaste werknemer uitgevallen (eentje met ouderschapsverlof, eentje door ziekte, twee die de stress niet meer aankonden), zodat alle last neerkwam op ons, de contractwerkers. We maakten allebei overuren, wat contractueel in principe niet hoorde, en kregen zelfs taken toegewezen die we nog nooit hadden gedaan, zoals orders in ontvangst nemen of omgaan met klanten. Maar toch was ons basisloon hetzelfde als daarvoor, en we waren volkomen afgepeigerd. Het enige wat je nog ergens een geste van de kant van het bedrijf kon noemen was het envelopje dat ons werd overhandigd op de dag dat de vaste werknemers hun winterbonus ontvingen, en daarin zat dertigduizend yen. Op het envelopje stond in gedrukte penseelstreken: **BLIJK VAN ERKENTELIJKHEID**. In een opwelling zocht ik de betekenis van die uitdrukking op. Kennelijk was het iets als een symbolisch geschenk, een bescheiden dankbetuiging. Naar ik had gehoord bedroeg de winterbonus van de vasten drie maanden of drie maanden en nog wat van hun loon. Simpel uitgerekend: zes-, zevenhonderdduizend yen. ‘Erkentelijkheid’ was ongeveer een twintigste daarvan. Ik propte dat geld met envelopje en al in mijn handtas. Ik had geen zin om het uit te geven, en evenmin om het te sparen. Het zat er nu nog steeds in. Als ik was blijven werken, had ik dan binnenkort mijn ‘erkentelijkheid’ voor de zomerperiode kunnen ontvangen? Wie weet zou die ditmaal zijn gestegen tot zowaar vijftigduizend?

‘Ik wil ook wel stoppen, maar tja, wat dan?’ Ze was drie jaar ouder dan ik en ongehuwd. Ze woonde samen met iemand met wie ze wel graag wilde trouwen, maar ook zijn loon was laag, al was hij dan vast, en ze kon de knoop niet doorhakken. Ze haatte het dat ze het zo druk had nu, zei ze, maar ermee kappen en van baan veranderen boezemde haar angst in. ‘Ik kan me niet voorstellen dat ik nog vast in dienst kan als ik ander werk zoek. Ik ben hier contractwerker, maar wel voltijds, en nu ik ook een vergoeding voor overwerk kan krijgen is mijn loon misschien zelfs hoger dan dat van mijn vriend. In zekere zin... Niet dat ze me hier ooit vast in dienst zouden nemen als ik maar genoeg mijn best doe natuurlijk.’ Oorspronkelijk werkte ze vast bij een groot bedrijf, maar haar chef pestte haar verschrikkelijk, zodat ze haar heil zocht in psychosomatische therapie, haar baan daar opzei en bij ons terecht kwam. ‘Ach ja. Liefst zou ik er net als jij mee kappen. Kreeg mijn vriend ook maar snel promotie en een overplaatsing. Wat ga jij doen, Matsuura? Ga je opnieuw werk zoeken?’ ‘Ja. Maar of er op het platteland iets is... Het ziet er naar uit dat de ouders van mijn man ons gratis laten wonen in het huis dat ze verhuren, we redden het dus wel, denk ik.’ ‘Dat meen je niet, je wordt huisvrouw?’ Ze zette weer grote ogen op. ‘Te mooi om waar te zijn!’ Te mooi om waar te zijn? ‘Te mooi om waar te zijn, zeg je?’ ‘Ja, toch? Je laat je onderhouden en zelf doe je thuis op je gemakje lekker huiselijke dingen, beetje brood bakken, beetje tuinieren... Leuk, leuk.’ Haar hoofd van links naar

rechts wiegend trok ze het vestje van haar uniform een beetje naar beneden, streek het glad om haar middel en bracht in één vloeiende beweging haar handen voor haar ogen om haar nagels te inspecteren. Die nagels liet ze één keer per maand mooi lakken in een salon, maar omdat het maar één keer per maand was groeiden er onderaan nieuwe randen aan. Nagellak van een salon kun je naar het schijnt niet goed verwijderen tenzij je weer naar de salon gaat, en zij heeft de gewoonte, onbewust waarschijnlijk, haar vingernagels tegen elkaar te schuren om zo de lak eraf te krassen. Van de donkerpaarse nagels met doorzichtige steentjes op het uiteinde waren de onderste twee derden nu afgeschilferd en de resterende spikkels zagen er nogal punk uit. Voor beide handen was het zesduizend yen en voor steentjes erop betaalde je extra, had ze me verteld, maar er werkte een kennis van haar en zo kon ze het een stuk goedkoper laten doen. Ik lakte soms zelf mijn nagels, maar omdat ik de riemen niet verzorgde kon je het niet echt mooi noemen. Hoe dan ook, duizenden yens uitgeven om steentjes op mijn nagels te plakken, daar had ik geen zin in.

‘Eens in mijn leven wil ik ook huisvrouw worden... Wacht, dat meen je niet, ben je misschien zwanger?’ Ik schudde mijn hoofd. Zij was vrijwel de enige met wie ik op het werk persoonlijke gesprekken voerde. Dat kwam doordat het met de vasten meestal niet goed klikte en ik bovendien verlegen was tegenover mensen die ik niet goed kende, veronderstelde ik, maar ook met haar wilde ik liever niet te diep op dingen ingaan.